

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

16 vtrum oratio sit meritoria.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

et aliquis suis beneficiis prouocat alium, ut pro se orat, etiam quando ipse ab orando cessat, & q̄scit.

ARTICVLVS XV.

Utrum oratio sit meritoria.

AD QVINTVMDECIMVM sic proceditur. Videtur, quod oratio non sit meritoria. Omne enim meritum procedit a gratia: sed oratio precedit gratiam, quia etiam ipsa gratia per orationem impetratur, secundum illud Luc. 11. Pater uester de caelo dabit spiritum uobis petentibus se. ergo oratio non est actus meritorius.

¶ Præterea. Si oratio aliquid meretur, maxime uideatur mereri illud, quod orando petitur: sed hoc non semper meretur, quia multoties etiam sanctorum orationes non exaudiuntur, sicut Paulus non est exauditus petens a se remoueri stimulum carnis. ergo oratio non est actus meritorius.

¶ Præterea. Oratio precipue fidei innititur, secundum illud Iac. 1. Postulet autem in fide nihil hastans: fides autem non sufficit ad merendum, ut patet in his qui habent fidem informem. ergo oratio non est actus meritorius.

SED CONTRA est, quod super illud Psal. 34. Oratio mea in sinu meo conuertetur, dicit glo. Et si eis non profuit, ego tamen non sum mea mercede fruans. merces autem non debetur nisi merito. ergo oratio habet rationem meriti.

RESPON. Dicendum, quod sicut dictum est, oratio preter effectum spiritualis consolationis, quam presentia liter affert, duplicem habet uirtutem respectu futuri effectum, scilicet uirtutem merendi, & uirtutem impetrandi. Oratio autem, sicut & quilibet alius actus uirtutis, habet efficaciam merendi, in quantum procedit ex radice charitatis, cuius proprium obiectum est bonum æternum, cuius fructum non meretur. Procedit tamen oratio a charitate mediante religione, cuius est actus oratio, ut dictum est, cõcomitantibus etiam quibusdam aliis uirtutibus, quæ ad bonitatem orationis requiruntur, scilicet humilitate, & fide. Ad religionem enim pertinet ipsam orationem Deo offerre: ad charitatem uero pertinet desiderium rei, cuius complementum oratio petit. Fides autem est necessaria ex parte Dei quem oramus, ut scilicet credamus ab eo nos posse obtinere, quod petimus. Humilitas autem est necessaria ex parte ipsius petentis, qui suam indigentiam recognoscit. Est etiam & deuotio necessaria: sed hoc ad religionem pertinet, cuius est primus actus necessarius ad omnes consequentes, ut supra dictum est. Efficaciam autem impetrandi habet ex gratia Dei, quem oramus, qui etiam nos ad orandum inducit. Vnde Aug. dicit in libro de uerbis Domini. Non nos hortaretur ut peteremus, nisi dare uellet. Et Chrysost. dicit. Numquam oranti beneficia denegat, qui ut orantes non deficiant, sua pietate inligat.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod oratio sine gratia gratum faciente meritoria non est, sicut nec aliquis alius actus uirtuosus. Et tamen etiam oratio, quæ impetrat gratiam gratum facientem, procedit ex aliqua gratia, quasi ex gratuito dono: quia ipsum orare, est quoddam donum Dei, ut Augustinus dicit in libro de Persecutione.

AD II. dicendum, quod ad aliud principaliter respicit meritum orationis quandoque, quæ ad id, quod petitur. Meritum enim precipue ordinatur ad beatitudinem: sed petitio orationis directe se extendit

quandoque ad aliqua alia, ut ex dictis patet. Si ergo illud aliud, quod petit aliquis pro seipso, non sit ei ab beatitudine utile, non meretur illud: sed quandoque hoc petendo & desiderando, meritum amittit, puta, si petat a Deo complementum alicuius peccati, quod est non pie orare. Quandoque uero non est necessarium ad salutem, nec manifeste saluti contrarium: & tunc licet orans possit orando mereri uitam æternam, non tamen meretur illud obtinere, quod petit. Vnde Aug. dicit in lib. sententiarum Prosperi. Fideliter supplicans Deo pro necessitatibus huius uitæ, & misericorditer auditur, & misericorditer non auditur. Quid enim infirmo sit utile magis, nouit medicus, quam agrotus. Et propter hoc etiam Paulus non fuit exauditus petens amoueri stimulum carnis, quia non expediebat. Si uero id quod petit, sit utile ad beatitudinem hominis, quasi pertinens ad eius salutem, meretur illud non solum orando, sed etiam alia bona opera faciendo: & id indubitanter accipit quod petit: sed quando debet accipere. Quædam enim non negantur, sed ut congruo dentur tempore, differuntur, ut Aug. dicit super Ioan nem, quod tamen potest impediri, si in petendo non perseueret. Et propter hoc dicit Basilius. Ideo quæ doque petis, & non accipis, quia perperam postulasti, uel infideliter, uel leuiter, uel non conferentia tibi, uel destitisti. Quia uero homo non potest alii mereri uitam æternam ex condigno, ut supra dictum est, ideo per consequens nec ea quæ ad uitam æternam pertinent, potest aliquando aliquis ex condigno alteri mereri. Et propter hoc non semper ille auditur, qui pro alio orat, ut supra habitum est. & id ponuntur quatuor conditiones, quibus concurrentibus semper aliquis impetrat quod petit, ut scilicet petat, necessaria ad salutem, pie, & perseueranter.

AD TERTIUM Dicendum, quod oratio innititur principaliter fidei, non quantum ad efficaciam merendi, quia sic innititur principaliter charitati: sed quantum ad efficaciam impetrandi, quia per fidem habet homo notitiam omnipotentia diuine & misericordia, ex quibus oratio impetrat, quod petit.

ARTICVLVS XVI.

Utrum peccatores orando impetrent aliquid a Deo.

AD SEXTVMDECIMVM sic proceditur. Videtur, quod peccatores orando non impetrent aliquid a Deo. Dicitur enim Ioan. 9. Scimus, quia peccatores Deus non audit: quod consonat ei, quod dicitur Prouerb. 28. Qui declinat aures suas ne audiat legem, oratio eius erit execrabilis: oratio autem execrabilis non impetrat aliquid a Deo: ergo peccatores non impetrant aliquid a Deo.

¶ 2. Præterea. Iusti impetrant a Deo illud, quod merentur, ut supra habitum est: sed peccatores nihil possunt mereri, quia gratia carent, & etiam charitate, quæ est uirtus pietatis, ut dicit glossa secunda ad Timothæum tertio super illud, Habentes quidem speciem pietatis, uirtutem autem eius abnegantes: & ita non pie orant: quod requiritur ad hoc, quod oratio impetret, ut supra dictum est. ergo peccatores nihil impetrant orando.

¶ 3. Præterea. Chrysost. dicit sup Matth Patet non libenter exaudit orationem, quam filius dei dicit: sed in oratione quam Christus dicit, dicitur, Dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debita tuis nostris: quod peccatores non faciunt, ergo uel

Ar. 6. & 7.

In II. qui in scribitur se tene ex Aug. g. d. e. p. t. e. c. 21. 10. 3. inter opera Aug.

Tract. 202. paulo a principio. 10. 9. In serm. de oratio dicit a medio. Et in conf. Exerci. ca. 1.

1. 2. q. 114. ar. 6.

Art. 7. ad 2. & 3.

Infr. q. 179. ar. 2. ad 1. & po. q. 6. art. 9. ad 5. Et lo. 4. le. 3.

Ar. preced.

Ar. preced. ad 2.

In opere im perfect. ho. mi. 14.

mentuntur hoc dicentes, & sic non sunt exauditio ne digni: uel si non dicant, non exaudiuntur, quia formam orandi a Christo institutam non seruant.

Tract. 44. in Io. a medio to. 9.

SED CONTRA est, quod Aug. * dicit super Ioanem. Si peccatores non exaudiret Deus, frustra publicanus dixisset. Domine, propitius esto mihi peccatori. Et Chrysostr. * dicit super Matt. Omnis qui petit, accipit, si siue iustus sit, siue peccator.

Homil. 78. in opere impie cio, parti ante med. to. 2.

RESPON. Dicendum, qd in peccatore duo sunt consideranda, scilicet natura, quam diligit Deus: & culpa, quam odit. Si ergo peccator orando aliquid petit, in quantum peccator, id est, secundum desiderium peccati, hoc a Deo non auditur ex misericordia: sed quandoque auditur ad uindictam, dum Deus permittit peccatorem adhuc amplius uere in peccata. De n. quaedam negat propitius, quae concedit iratus, ut August. * dicit. Orationem uero peccatoris ex bono natura desiderio procedentem Deus audit non quasi ex iustitia, quia peccator hoc non meretur, sed ex pura misericordia, obseruatis tamen quatuor praemissis conditionibus, ut scilicet per se petat necessaria ad salutem pie, & perseveranter.

Tract. 73. in Io. paulo a prin. to. 9. Et de uer. dom. Ser. 53. ar. p. ce. ad. 2.

AD PRIMVM ergo dicendum, qd sicut Aug. dicit * super Ioan. Illud uerbum est caeci adhuc inuncti, id est, nondum perfecte illuminati, & ideo non est ratum, quamuis possit verificari, si intelligatur de peccatore, in quantum est peccator, per quem etiam modum oratio eius dicitur execrabilis.

Tract. 44. in Ioan. a medio to. 9.

AD SECUNDVM Dicendum, qd peccator non potest pie orare, quasi eius oratio ex habitu uirtutis informetur: potest tamen eius oratio esse pia quantum ad hoc, quod petit aliquid ad pietatem pertinens: sicut ille qui non habet habitum iustitiae, potest aliquid iustum uelle, ut ex supra dictis * patet. Et quamuis eius oratio non sit meritoria, potest tamen esse impetratoria, quia meritum innititur iustitiae, sed impetratio impetratur gratia.

In cor. ar. & q. 10. ar. 4. & q. 58. ar. 1. ad 3.

ar. 7. ad 1.

AD TERTIUM Dicendum, quod sicut dictum est oratio dominica profertur ex persona communioris Ecclesiae: & ideo si aliquis nolens dimittere debita proximo, dicat orationem dominicam, non mentitur, quamuis hoc quod dicit, non sit uerum quantum ad suam personam: est enim uerum quantum ad personam Ecclesiae, ex qua est meritum: & ideo fructu orationis caret. Quandoque tamen aliqui peccatores parati sunt debitoribus suis dimittere: & ideo ipsi orantes exaudiuntur, secundum illud Eccl. 28. Relinque proximo tuo nocenti te, & tunc de precanti tibi peccata soluentur.

¶ Super quatuor obsecrationibus articulum decimum septimum.

ARTICVLVS XVII.

Utrum conuenienter dicantur esse orationis partes, obsecrationes, orationes, postulationes, et gratiarum actiones.

IN art. 17. dubium occurrit circa illud scilicet, quod in consecratione maxime mens debet eleuari in Deum, quoniam in consecratione tenetur sacerdos consecrans maxime ad exprimenda distincte uerba consecrationis, ac per hoc non potest maxime mens in Deum eleuari, quoniam quanto magis in Deum eleuatur, tanto minus attendit ad inferiora.

4. dist. 15. q. 4. artic. 3. Et Phil. 4. Et 1. Tim. 2.

Origenes h. mi. ultim. in March. trac. non multum remore ante med. to. 3.

AD DECIMUM SEPTIMUM sic proceditur. Videtur, quod inconuenienter dicantur esse orationis partes obsecrationes, orationes, postulationes, & gratiarum actiones. Obsecratio enim uel est quaedam adiuuatio, sed sicut Orig. dicit * super Mat. Non oportet quod uir, qui uult in Euangelium uiuere, adiuret alium: si enim iurare non licet, nec adiuuare: ergo inconuenienter ponitur obsecratio orationis pars.

¶ 2 Præter. Oratio, secundum Damascenum, est petitio dicentium a Deo: inconuenienter ergo orationes contra postulationes dicuntur.

¶ 3 Præter. Gratiarum actiones pertinent ad præterita: alia uero ad futura: sed præterita sunt priora futuris: inconuenienter ergo gratiarum actiones post alia ponuntur.

IN CONTRARIUM est autoritas Apostoli ad Timoth. 2.

RESPON. Dicendum, quod ad orationem tria requiruntur, quorum primum est, ut oras accedat ad Deum, quæ orat: quod significatur nomine orationis: quia oratio est ascensus intellectus in Deum. Secundo, requiritur petitio, quæ significatur nomine postulationis, siue petitio proponatur determinate, quod quidam nominant proprie postulationem: siue in determinate, ut cum quis petit iuari a Deo, quod nominant supplicationem: siue solum factum narretur, secundum illud Io. 11. Ecce, quem amas, infirmatur: quod uocant infirmationem. Tertio, requiritur ratio impetrandi quod petitur, & hoc uel ex parte Dei, uel ex parte petentis. Ratio quidem impetrandi ex parte Dei est eius sanctitas, propter quam petimus exaudiri, secundum illud Daniel. 9. Propter temetipsum inclina Deus meus aurem tuam: & ad hoc pertinet obsecratio, quæ est per sacra contestatio, sicut cum dicimus: Per natiuitatem tuam libera nos Domine. Ratio uero impetrandi ex parte petentis est gratiarum actio: quia de acceptis beneficiis gratias agentes, meremur accipere potiora, ut in collecta dicitur. Et ideo dicit * glossa ad Tim. 2. quod in Missa obsecrationes sunt, quæ præcedunt consecrationem, in quibus quaedam sacra commemorantur. Orationes sunt in ipsa consecratione, in qua mens maxime debet eleuari in Deum. Postulationes autem sunt in sequentibus petitionibus. Gratiarum actiones in fine. In pluribus etiam Ecclesiae collectis hæc quatuor possunt attendi, sicut in collecta

Trinitatis, quod dicitur: Omnipotens sempiternus Deus, pertinet ad orationis ascensum in Deum: quod dicitur: Qui desisti famulis tuis &c. pertinet ad gratiarum actionem: quod in fine ponitur: Postulationem: quod in fine ponitur: nos autem patrum * dicitur, quod obsecratio pertinet ad obsecrationem: quod cum pro aliis petimus, sed permissum est per se

AD PRIMVM ergo dicendum, qd

Trinitatis, quod dicitur: Omnipotens sempiternus Deus, pertinet ad orationis ascensum in Deum: quod dicitur: Qui desisti famulis tuis &c. pertinet ad gratiarum actionem: quod in fine ponitur: Postulationem: quod in fine ponitur: nos autem patrum * dicitur, quod obsecratio pertinet ad obsecrationem: quod cum pro aliis petimus, sed permissum est per se

AD PRIMVM ergo dicendum, qd

Trinitatis, quod dicitur: Omnipotens sempiternus Deus, pertinet ad orationis ascensum in Deum: quod dicitur: Qui desisti famulis tuis &c. pertinet ad gratiarum actionem: quod in fine ponitur: Postulationem: quod in fine ponitur: nos autem patrum * dicitur, quod obsecratio pertinet ad obsecrationem: quod cum pro aliis petimus, sed permissum est per se

AD PRIMVM ergo dicendum, qd

Trinitatis, quod dicitur: Omnipotens sempiternus Deus, pertinet ad orationis ascensum in Deum: quod dicitur: Qui desisti famulis tuis &c. pertinet ad gratiarum actionem: quod in fine ponitur: Postulationem: quod in fine ponitur: nos autem patrum * dicitur, quod obsecratio pertinet ad obsecrationem: quod cum pro aliis petimus, sed permissum est per se

AD PRIMVM ergo dicendum, qd

Trinitatis, quod dicitur: Omnipotens sempiternus Deus, pertinet ad orationis ascensum in Deum: quod dicitur: Qui desisti famulis tuis &c. pertinet ad gratiarum actionem: quod in fine ponitur: Postulationem: quod in fine ponitur: nos autem patrum * dicitur, quod obsecratio pertinet ad obsecrationem: quod cum pro aliis petimus, sed permissum est per se

AD PRIMVM ergo dicendum, qd

Trinitatis, quod dicitur: Omnipotens sempiternus Deus, pertinet ad orationis ascensum in Deum: quod dicitur: Qui desisti famulis tuis &c. pertinet ad gratiarum actionem: quod in fine ponitur: Postulationem: quod in fine ponitur: nos autem patrum * dicitur, quod obsecratio pertinet ad obsecrationem: quod cum pro aliis petimus, sed permissum est per se